

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/43537,Studencki-Komitet-Solidarnosci-w-Gdansk.html>
03.05.2024, 15:35

Studencki Komitet Solidarności w Gdańsku

Hasło wydrukowane w **Tom V**

Studencki Komitet Solidarności w Gdańsku, po śmierci Stanisława Pyjasa kilkoro studentów trójmiejskich uczelni wieszało klepsydry, rozpowszechniało nekrologi, ulotki o zmarłym i inicjatywach studenckich. Do najaktywniejszych należeli Piotr Dyk, Dariusz Kobzdej i Andrzej Słonimski (AMG), Aleksander Hall, Arkadiusz Rybicki, Danuta Kędzierska, Jerzy Kuniewski (UG), Stanisław Śmigiel, Antoni Mężydło (PG). Utworzenie SKS w Trójmieście planowano już na pocz. VI 1977, ale Śmigiel wycofał się z podpisania deklaracji o powstaniu komitetu i całą akcję przełożono na po wakacjach.

15–17 VI 1977 Błażej Wyszowski (PG) prowadził głodówkę w obronie członków KOR (wraz ze Zdzisławem Pietkunem i Zbigniewem Wysockim). Ostatecznie (już bez udziału A. Halla, który skończył studia) 5 IX 1977 opublikowano *Deklarację Studenckiego Komitetu Solidarności Wyższych Uczelni Trójmiasta*, w której postulowano m.in. utworzenie niezależnej organizacji studenckiej, zmianę funkcjonowania uczelni, a także aby studenci i pracownicy naukowcy mieli możliwość realizacji i obrony swoich praw. Dokument przygotowali i podpisali: Piotr Dyk, Anna Młynik, Andrzej Słomiński (wszyscy AMG), Błażej Wyszowski (PG), Magdalena Modzelewska, Grzegorz Pliszka (UG), podano także ich adresy. Pełnili funkcje rzeczników SKS i sygnowali większość dokumentów organizacji. Przygotowano akcję ulotkową i plakatową informującą o powstaniu nowej inicjatywy. Delegacja komitetu spotkała się z władzami UG i AMG. Apogeum zaangażowania gdańskiego SKS przypadło na koniec 1977 i I poł. 1978. Jego działalność skupiała się na komentowaniu bieżących wydarzeń – pisaniu apeli, opracowań (np.: *O samorządność wyższych uczelni*, 11 XI 1977), informowaniu o prześladowaniach wobec opozycji, wspieraniu osób represjonowanych (6 I protestowano przeciw

skreśleniu z listy studentów Ziemowita Pochitonowa, działacza SKS w Krakowie, czy przeciwko uwięzieniu B. Wyszukowskiego), zbieraniu podpisów pod petycjami (np. żądającej zamieszczenia w Dz.U. pełnego tekstu DPCiO ratyfikowanej przez PRL 1977 i protokołu końcowego KBWE). Dokumenty najczęściej drukowano na powielaczu spirytusowym, przygotowano z nich ulotki, kolportowano je i rozdawano na trójmiejskich uczelniach. Organizowano też spotkania (SB naliczyła ich 7), na których próbowano werbować chętnych i propagowano działalność SKS. W sumie zorganizowano ich kilka na terenie UG, w których każdorazowo wzięło udział kilkadziesiąt osób (np. 2 XII 1977 wiec, na którym rozdawano deklarację i informowano o działalności SKS, czy z Janem Łopuszańskim 16 XII 1977 nt. DPCiO i 12 I 1978 nt. samorządności szkół wyższych). Kolejne inicjatywy na innych uczelniach nie powiodły się.

Członkowie SKS organizowali również cykl spotkań dyskusyjno-samokształceniowych z zakresu problematyki historyczno-społecznej, których inauguracja nastąpiła z wykładem warszawskiego socjologa, dr. Andrzeja Tyszki na UG II 1978. Kolejne dwa odbyły się w mieszkaniu członka SKS Andrzeja Butkiewicza. Inicjatywa ta rozwijała się późn. również pod szyldem gdańskiego ROPCiO (Kluby Swobodnej Dyskusji), a nast. RMP (wykłady w prywatnych mieszkaniach prowadzili A. Hall, L. Moczulski, J. Kuroń, A. Czuma, B. Studziński, A. Macierewicz i A. Stanowski). Z inicjatywy A. Rybickiego i A. Słomińskiego planowano również wydawać „Informator SKS”, co się ostatecznie nie udało. Pod koniec 1978 Trójmiejski SKS znalazł się w kryzysie z powodu m.in. nieścisłych zasad członkostwa i zadań komitetu. Większość jego członków skończyła lub kończyła studia bądź została skreślona z listy studentów, a nie znaleziono następców. Większość osób w nim aktywnie działających czy współpracujących tworzyła równoległe gdańskie struktury ROPCiO, środowisko „Bratniaka”, Ruchu Młodych i ostatecznie RMP. Część współpracowała z KOR lub WZZ. Wspólnie sygnowano dokumenty, organizowano albo pomagano w akcjach organizowanych przez te środowiska, np. uczestniczono w sprawach sądowych, głodówkach, brano udział w manifestacjach np. z okazji rocznicy Grudnia 1970.

W tym czasie wśród aktywnych członków m.in.: Aleksandra Bilewska, Leszek Binkiewicz, Sławomir Czarlewski, Cezary Drzymalski, Zbigniew Dulkiwicz, Ewa Dyk, Andrzej Jarmakowski, Jan Karolik, Cezary Kasprzykowski, Anna Kołakowska, Jacek Lampasik, Jan Mioduski, Adam Niedorezo, Tomasz i Grzegorz Petryccy, Zdzisław Pietkun, Bożena, Małgorzata i Mirosław Rybiccy, Bogusław Salmanowicz, Waldemar Sędzikowski, Grażyna Stankiewicz, Janusz Szymczyk.

Chciano wypracować szerszy program, spoglądano w stronę koncepcji prawicowych, niepodległościowych, myślano o działalności formacyjnej, pokoleniowej nieograniczającej się tylko do środowisk akademickich. Do tej formuły nie udało się jednak przekonać pozostałych komitetów. Zresztą gdański SKS funkcjonował w izolacji. W redakcji pisma „Indeks” nie było nikogo z Trójmiasta. Przedstawiciele komitetu trójmiejskiego, nie pojawiali się na Ogólnopolskich Zjazdach SKS (również ze wzgl. na działalność operacyjną SB, np. Stanisław Śmigiel został zatrzymany w Krakowie, a Anna Młynik w ogóle nie wyjechała z Gdańska przed I Zjazdem). Na II Ogólnopolski Zjazd w Warszawie przesłano jedynie tekst postulujący wydanie wspólnego, obszernie udokumentowanego oświadczenia dot. usuwanych ze studiów za działalność w SKS oraz reorganizację struktur tak, aby miały one apolityczny i społeczny charakter, zaś wszelkie inicjatywy polityczne miano podejmować na własną odpowiedzialność poza SKS. Komitet miał zająć się obroną represjonowanych, działalnością informacyjną, samokształceniową, być forum dyskusji politycznej, społecznej i kulturalnej. Propozycja gdańszczan została przyjęta negatywnie. Również pod wspólnie sygnowanymi dokumentami brakowało podpisów z Gdańska.

Ostatecznie w wyniku dyskusji stwierdzono, że nie zostanie wydane żadne oficjalne oświadczenie informujące o rozwiązaniu gdańskiego SKS, a jego inicjatywy przejmie środowisko „Bratniaka”. Na przełomie 1978/1979 działalność SKS Trójmiasto wygaszana.

Rozpracowywany przez Wydz. III KW MO w Gdańsku w ramach SOR Młodzieżowcy nr rej. 24211, której celem było

rozpoznanie na terenie Trójmiasta „nieformalnych grup antysocjalistycznych w środowiskach młodzieżowych”.

Konrad Knoch

[Gdańsk, Region Gdańsk](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)